

Důvod vyloučení soudce podle § 30 odst. 2 tr.ř.

Důvod vyloučení soudce podle § 30 odst. 2 tr. ř. je koncipován tak, že se týká jen toho soudce, který v přípravném řízení rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba. Předpokladem vyloučení soudce tedy je totožnost osoby, o jejíž vazbě rozhodoval v přípravném řízení, s osobou, na kterou byla poté podána obžaloba.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1298/2009-I. , ze dne 25.11.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného M. L. , a obviněného P. B. , proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2009, sp.zn. 9 To 228/2009, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Kladně pod sp. zn. 1 T 5/2008 tak, že z podnětu dovolání obviněného M. L. se podle § 265k odst. 1,2 tr. ř. ohledně tohoto obviněného zrušují usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2009, sp. zn. 9 To 228/2009, a rozsudek Okresního soudu v Kladně ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. 1 T 5/2008. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušené části obou rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Kladně přikazuje, aby věc obviněného M. L. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dovolání obviněného P. B. se podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. o d m í t á.

Z odůvodnění

Rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. 1 T 5/2008, byli obvinění M. L. a P. B. uznáni vinnými trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, 3 písm. c) tr. zák. Obviněný M. L. byl odsouzen podle § 250 odst. 3 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody na tři roky, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem, podle § 53 odst. 1 tr. zák. k peněžitému trestu ve výměře 50 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody stanoveným podle § 54 odst. 3 tr. zák. na dva měsíce a podle § 49 odst. 1 tr. zák. k trestu zákazu činnosti na pět roků, přičemž podle § 35 odst. 2 tr. zák. byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 5 T 102/2004, ve znění rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 3. 2009, sp. zn. 7 To 18/2009, které jsou i zněním rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 31. 3. 2004, sp. zn. 2 T 26/2003, a další obsahově navazující rozhodnutí. Obviněný P. B. byl odsouzen podle § 234 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody na šest roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou, přičemž podle § 35 odst. 2 tr. zák. byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 8. 2007, sp. zn. 41 T 10/2006, ve znění rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 2 To 83/2007, a další obsahově navazující rozhodnutí.

Odvolání obviněných M. L. a P. B. byla usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2009, sp. zn. 9 To 228/2009, podle § 256 tr. ř. zamítnuta.

Obvinění M. L. a P. B. podali prostřednictvím obhájců v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Krajského soudu v Praze.

Obviněný M. L. napadl výrok o zamítnutí svého odvolání s odkazem na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. b), g), l) tr. ř. Pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. zahrnul námitku, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, jímž byla předsedkyně senátu Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. Ta byla podle obviněného vyloučena z vykonávání úkonů trestního řízení ustanovením § 30 odst. 2 tr. ř., neboť usnesením ze dne 30. 3. 1998, sp. zn. 1 Nt 179/98, vzala obviněného do vazby v přípravném řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004, tj. ve věci, v níž bylo rozhodnuto rozsudkem, ve vztahu ke kterému byl obviněnému uložen souhrnný trest. Obviněný poukázal na to, že vyloučení předsedkyně senátu Okresního soudu v Kladně bezvýsledně namítl již v odvolání. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný spojil s námitkami směřujícími jednak proti závěru, že byl spolupachatelem trestného činu, jednak proti tomu, jak byl stanoven a po právní stránce posouzen rozsah zkrácených daní. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. obviněný vyvozoval z předcházejících dovolacích důvodů. Obviněný M. L. se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud ohledně něho zrušil rozhodnutí obou soudů a aby přikázal Okresnímu soudu v Kladně věc znovu projednat a rozhodnout.

Obviněný P. B. napadl výrok o zamítnutí svého odvolání s odkazem na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Namítl, že ve věci rozhodl vyloučený orgán. Za vyloučený orgán označil předsedkyni senátu Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř., a to proto, že usnesením ze dne 30. 3. 1998, sp. zn. 1 Nt 179/1998, vzala do vazby obviněného M. L. v přípravném řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004. Obviněný P. B. tedy uplatnil totožnou námitku jako obviněný M. L. Dovoláním se obviněný P. B. domáhal toho, aby Nejvyšší soud ohledně něho zrušil rozhodnutí obou soudů a aby přikázal Okresnímu soudu v Kladně nové projednání a rozhodnutí věci.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného M. L. je důvodné, pokud se opírá o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. b), l) tr. ř., a že dovolání obviněného P. B. je zjevně neopodstatněné.

K dovolání obviněného M. L.

Podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže ve věci rozhodl vyloučený orgán, avšak tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta.

Obviněný M. L. důvodně vytkl, že předsedkyně senátu Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. byla vyloučeným orgánem ve smyslu citovaného ustanovení. Tato soudkyně byla z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci obviněného M. L. vyloučena ustanovením § 30 odst. 2 tr. ř. Podle tohoto ustanovení je po podání obžaloby vyloučen soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení mimo jiné rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba.

V trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 102/2004 rozhodovala JUDr. J. Ř. jako soudkyně Okresního soudu v Kladně v přípravném řízení o vazbě obviněného M. L. Stalo se tak především usnesením ze dne 30. 3. 1998, sp. zn. 1 Nt 179/98. Tímto usnesením byl podle § 68 tr. ř. z důvodů uvedených v § 67 písm. a), b) tr. ř. vzat do vazby mimo jiné právě obviněný M. L. za situace, kdy byl stíhán pro pomoc k trestnému činu vraždy podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 219 odst. 1 tr. zák. Pro úplnost lze dodat, že soudkyně Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. v průběhu přípravného řízení v uvedené trestní věci rozhodovala o vazbě obviněného M. L. i dalšími rozhodnutími, jimiž byla vazba obviněného prodlužována, a to usnesením ze dne 11. 9. 1998, sp. zn. 1 Nt 566/98, usnesením ze dne 9. 12. 1998, sp. zn. 1 Nt 569/98, a usnesením ze dne 11. 2. 1999, sp. zn. 1 Nt 601/99. Kromě toho usnesením ze dne 20. 1. 1999, sp. zn. 1 Nt 1076/98, zamítla žádost obviněného M. L. o propuštění z vazby a zároveň rozhodla, že se nepřijímá slib obviněného podle § 73 odst. 1 písm. b) tr. ř. ani peněžitá záruka podle § 73a odst. 1 tr. ř. Na obviněného M. L. byla poté, tj. po skončení přípravného řízení, podána u Krajského soudu v Praze obžaloba pro pomoc k trestnému činu vraždy podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 219 odst. 1 tr. zák. Na podkladě této

obžaloby bylo ve věci obviněného M. L. nakonec pravomocně rozhodnuto rozsudkem Vrchního soudu v Praze jako soudu odvolacího ze dne 3. 3. 2009, sp. zn. 7 To 18/2009, jímž byl obviněný M. L. po zrušení rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 5 T 102/2004, uznán vinným trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. a odsouzen za tento trestný čin a za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., kterým byl uznán vinným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 31. 3. 2004, sp. zn. 2 T 26/2003, k souhrnnému trestu odnětí svobody na tři roky, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř roků při současném vyslovení dohledu nad obviněným, k peněžitému trestu ve výši 50 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody stanoveným na dva měsíce a k trestu zákazu činnosti na pět roků, přičemž byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 a další obsahově navazující rozhodnutí.

V projednávané věci, tj. ve věci Okresního soudu v Kladně sp. zn. 1 T 5/2008, byl obviněnému M. L. podle § 35 odst. 2 tr. zák. uložen souhrnný trest ve vztahu k citovanému rozsudku Vrchního soudu v Praze. To znamená, že Okresní soud v Kladně uložil obviněnému M. L. tento trest nejen za trestný čin, kterým ho sám uznal vinným, ale i za trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák., jímž byl obviněný uznán vinným ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004, tedy ve věci, v které v přípravném řízení soudkyně Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. rozhodovala o vazbě obviněného. Okresní soud v Kladně ve věci 1 T 5/2008 tím pádem rozhodoval o trestu mimo jiné za skutek, pro který byl obviněný v přípravném řízení ve vazbě, přičemž o jeho vazbě v přípravném řízení rozhodovala soudkyně Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. Nic na tom nemění okolnost, že tento skutek byl posuzován v přípravném řízení a v obžalobě jako pomoc k trestnému činu vraždy podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 219 odst. 1 tr. zák. a v pravomocném výroku o vině jako trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. Za tohoto stavu nepřicházelo v úvahu, aby ve věci Okresního soudu v Kladně sp. zn. 1 T 5/2008 rozhodovala soudkyně tohoto soudu, která předtím rozhodovala o vazbě obviněného M. L. v přípravném řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004.

Obviněný M. L. namítal vyloučení předsedkyně senátu Okresního soudu v Kladně již v odvolání podaném proti rozsudku tohoto soudu ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. 1 T 5/2008. Krajský soud v Praze v usnesení napadeném dovoláním obviněného M. L. tuto námitku neakceptoval s odůvodněním, že v projednávané věci, kterou byla míněna věc Okresního soudu v Kladně sp. zn. 1 T 5/2008, JUDr. J. Ř. v přípravném řízení nerozhodovala a že o vazbě obviněného M. L. v přípravném řízení rozhodovala „v jiném trestním řízení“ (míněna věc Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004). Z tohoto odůvodnění je patrné, že Krajský soud v Praze považoval řízení ve věci Okresního soudu v Kladně sp. zn. 1 T 5/2008 a řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004 za dvě různé věci, a nikoli za tutéž projednávanou věc ve smyslu § 30 odst. 2 tr. ř. Citovaný právní názor Krajského soudu v Praze, vyjádřený v usnesení napadeném dovoláním obviněného M. L., je mylný.

Dikce ustanovení § 30 odst. 2 tr. ř., podle níž „po podání obžaloby je vyloučen ... soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení ... rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba“, znamená, že v řízení po podání obžaloby na osobu, o jejíž vazbě soudce rozhodoval v přípravném řízení, nemůže tento soudce rozhodovat ohledně takové osoby v žádném stádiu jejího dalšího trestního řízení, tj. ani ve stádiu pouhého ukládání trestu za situace, kdy o vině již bylo pravomocně rozhodnuto. Za uvedených okolností je soudce vyloučen i z rozhodování o trestu. Jestliže rozhodování o trestu má takovou podobu, že se obviněnému ukládá souhrnný trest podle § 35 odst. 2 tr. zák., který je trestem za dva nebo více sbíhajících se trestných činů, pak je soudce podle § 30 odst. 2 tr. ř. vyloučen v důsledku toho, že v přípravném řízení konaném samostatně o kterémkoli ze sbíhajících se trestných činů rozhodoval o vazbě obviněného.

Aplikují-li se uvedené zásady na posuzovaný případ, je zřejmé, že soudkyně Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. při rozhodování o souhrnném trestu ukládaném obviněnému M. L. ve skutečnosti rozhodovala po podání obžaloby na tohoto obviněného pro skutek, za který mu ukládala trest, ačkoli předtím v přípravném řízení vedeném pro tento skutek rozhodovala o vazbě obviněného.

Jednalo se o obžalobu a přípravné řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004 a tato věc byla věcí, v níž JUDr. J. Ř. jako předsedkyně senátu Okresního soudu v Kladně rozhodovala posléze i rozsudkem ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. 1 T 5/2008, konkrétně výrokem o uložení souhrnného trestu obviněnému M. L. Z toho evidentně vyplývá její vyloučení podle § 30 odst. 2 tr. ř.

Tento závěr nelze považovat za projev pouhého formalismu. Rozsudkem Okresního soudu v Kladně byl obviněnému M. L. uložen v rámci souhrnného trestu mimo jiné nepodmíněný trest odnětí svobody na tři roky, a to za situace, kdy ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004 mu byl rozsudkem Vrchního soudu v Praze uložen trest odnětí svobody na tři roky s podmíněným odkladem jeho výkonu (§ 60a odst. 1 tr. zák.). Za tohoto stavu je třeba ve vztahu k rozhodování o souhrnném trestu vyloučit jakékoli pochybnosti např. v tom směru, že obviněnému byl souhrnný trest uložen nepodmíněně jen proto, aby tím byla pokryta vazba, do které byl obviněný vzat a v které byl opakovaně ponecháván rozhodnutími soudkyně Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. vydanými v přípravném řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004.

Rozsudek Okresního soudu v Kladně ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. 1 T 5/2008, tedy je rozhodnutím, jímž ve věci obviněného M. L. rozhodl vyloučený orgán ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Napadené usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2009, sp. zn. 9 To 228/2009, pokud jím bylo zamítnuto odvolání obviněného M. L., je rozhodnutím, které je vadné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., neboť bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku a v řízení předcházejícím tomuto rozhodnutí byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného M. L., podaného s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. b), l) tr. ř., zrušil ohledně tohoto obviněného jak napadené usnesení Krajského soudu v Praze, tak rozsudek Okresního soudu v Kladně jako součást řízení předcházejícího napadenému usnesení, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, které tím ztratila podklad, a přikázal Okresnímu soudu v Kladně, aby věc obviněného M. L. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Okresní soud v Kladně znovu rozhodne poté, co věc obviněného M. L. projedná v senátě, v němž nebude vyloučený soudce, resp. soudkyně.

Nejvyšší soud se nezabýval dovoláním obviněného M. L., pokud bylo podáno s odkazem na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Za situace, kdy Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v řízení u Okresního soudu v Kladně se na rozhodování jako předsedkyně senátu podílela vyloučená soudkyně, to bylo bezpředmětné. Účel dovolání a rozhodnutí o něm se v daném případě omezuje na to, aby obviněnému bylo garantováno projednání a rozhodnutí věci senátem, v němž nebude zasedat soudce, který je vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení. Všechny námitky, které obviněný spojil s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a na něj navazujícím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., může uplatnit v dalším řízení před soudem prvního a případně i druhého stupně a tyto soudy jsou povinny se s jeho námitkami vypořádat.

K dovolání obviněného P. B.

Ve vztahu k obviněnému P. B. nelze vyvozovat žádné závěry z toho, že předsedkyně senátu Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř. byla podle § 30 odst. 2 tr. ř. vyloučena z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci obviněného M. L. To, co bylo ohledně vyloučení této soudkyně uvedeno v předcházejících částech tohoto usnesení, se obviněného P. B. nijak netýká. Jmenovaná soudkyně byla podle § 30 odst. 2 tr. ř. vyloučena proto, že v přípravném řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004 rozhodovala o vazbě obviněného M. L. Tento důvod vyloučení se omezuje výlučně jen na osobu obviněného M. L. a nemá žádný význam pro postavení obviněného P. B. Z hlediska obviněného P. B. nebyla JUDr. J. Ř. vyloučena.

Důvod vyloučení soudce podle § 30 odst. 2 tr. ř. je koncipován tak, že se týká jen toho soudce, který v přípravném řízení rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba. Předpokladem vyloučení soudce tedy je totožnost osoby, o jejíž vazbě rozhodoval v přípravném řízení, s osobou, na kterou byla poté podána obžaloba. Tato podmínka evidentně není v případě obviněného P. B. splněna. Obviněný P. B. jako osoba, na kterou byla podána obžaloba, není osobou, o jejíž vazbě bylo rozhodováno v přípravném řízení ve věci Krajského soudu v Praze sp. zn. 5 T 102/2004 (v této věci nebyl P. B. jako obviněný vůbec stíhán).

Jen pro úplnost lze dodat, že obviněný P. B. namítanou okolnost, z níž v dovolání vyvozoval vyloučení předsedkyně senátu Okresního soudu v Kladně JUDr. J. Ř., neuplatnil před rozhodnutím Krajského soudu v Praze jako soudu druhého stupně. Přitom mu tato okolnost byla v původním řízení známa. Obviněný P. B. a jeho obhájce byli přítomni ve veřejném zasedání před Krajským soudem v Praze, v průběhu tohoto veřejného zasedání se uvedená okolnost stala předmětem jednání z podnětu přednesu obhájce obviněného M. L., avšak obviněný P. B. a jeho obhájce v tomto ohledu nijak nereagovali. Již tím se obviněný P. B. zbavil možnosti úspěšně namítat uvedenou okolnost v dovolání.

Proto Nejvyšší soud zjevně neopodstatněné dovolání obviněného P. B. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud neshledal důvodu k tomu, aby ohledně obviněného P. B. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Praze a rozsudek Okresního soudu v Kladně z podnětu dovolání obviněného M. L. v rámci tzv. beneficia cohaesionis, tj. podle § 265k odst. 2 tr. ř. s přiměřeným použitím ustanovení § 261 tr. ř. Otázku vyloučení soudce podle § 30 odst. 2 tr. ř. z důvodu, že soudce v přípravném řízení rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba, je nutné zkoumat u každého z více obviněných samostatně. Důvod, z něhož Nejvyšší soud rozhodl ve prospěch obviněného M. L., se omezuje jen na osobu tohoto obviněného a není proto důvodem, který by zároveň prospíval také obviněnému P. B.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)